

I skyrius

Turnyro rezultatą lemsiantis metimas lėtai skrieja krepšio link.

Man jis nerūpi.

Indianapolio „Lucas Oil“ stadione visi išsižioję spokso į kamuolį.

Aš ne.

Aš spoksau į kitą aikštelės pusę. Į jį.

Mano vieta, žinoma, prie pat aikštelės, šalia vidurio linijos. Iš dešinės man sėdi aukščiausio lygio žvaigždė, „Marvel“ superherojų vaidinantis aktorius, pasipuošęs it turniketas aptemptais juodais marškinėliais, išryškinančiais bicepsus, jūs jį žinote; o iš kairės savo firminius akinius nuo saulės demonstruoja žymusis reperis magnatas Svegededis, kurio privatų lėktuvą nusipirkau prieš trejus metus. Man patinka Šeldonas (toks Svegedžio tikrasis vardas), mėgstu ir jį, ir jo muziką, tačiau kai sveikindamasis jis nudžiunga ir spaudžia ranką uoliau nei didžiausias palaižūnas, mane net nupurto.

O aš pasipuošęs „Savile Row“ rankų darbo kostiumu šviesiai mėlynais ruoželiais, pagal užsakymą Bedfordšyre pagamintais vyšninio atspalvio batais, kuriuos sukūrė „G. J. Cleverley’s“ meistras Bazilis, riboto leidimo rožiniu ir žaliu „Lilly Pulitzer“ šilkiu kaklaraiščiu ir specialiai sukurta „Hermès“ kišenine nosine, iš krūtinės kairiosios kišenės išsiskleidžiančia su nepriekaištingu tikslumu.

Esu nepataisomas puošėiva.

Be to, jei dar nesupratote potekstės, esu turtingas.

Oru skriejantis kamuolys nulems, kaip baigsis šis koldžo krepšinio pasaulio reiškinys, žinomas Kovo pamišimo pavadinimu. Kai pagalvoji, keista. Visas tas kraujas, prakaitas ir ašaros, visos strategijos, žaidėjų paieškos ir treniruotės, visos nesuskaičiuojamos valandos, praleistos vienam mėtant į krepšį kieme, greito kamuolio varymo, „aštuoniukės“, svarmenų kilnojimo, sprinto pratimai iki apšivimi, visi tie metai troškiose sporto salėse kiekvienoje lygoje — jaunučių ir Katalikų jaunimo organizacijos „Visų žvaigždžių“ lygose, Atletikos mėgėjų asociacijos turnyruose, vidurinėje mokykloje, na, patys suprantate — visa tai telpa į paprasčiausius fizikos dėsnius, slypinčius už elementaraus oranžinio rutulio skrydžio link metalinio lanko būtent šią akimirką.

Arba metimas bus netaiklus ir Diuko universitetas pralaimės, arba kamuolys pataikys ir aikštelę švėsdamas užplūs Pietų Karolinos universitetas kartu su fanais. „Marvel“ herojus superžvaigždė mokėsi Pietų Karolinoje. Svegdedis, kaip ir aš, studijavo Diuke. Jie abu įsitempia. Ūžianti minia nuščiūva. Laikas sulėtėja.

Dar kartelį — nors tai ir mano *alma mater*, man nerūpi. Išvis nesuprantu, kaip galima būti fanu. Man niekada nerūpi, kas laimi varžybas, kuriose aš (ar man brangus žmogus) aktyviai nedalyvauja. Dažnai svarstau, kodėl kam nors tokie dalykai apskritai galėtų rūpėti?

Laiką išnaudoju sutelkdamas dėmesį į jį.

Jo vardas — Tedis Lajonsas. Jis vienas iš daugelio trenerio asistentų ant Pietų Karolinos universiteto žaidėjų atsarginio suolo. Dviejų metrų ūgio raumeningas, paprastas vaikas iš kaimo. Dičkiui T — taip jam patinka būti vadina-

mam — trisdešimt treji, tai ketvirtas jo kaip trenerio darbas koledže. Kaip suprantu, Dičkis T — neblogas strategas, tačiau geriausiai jam sekasi pritraukti talentus.

Išgirstu, kaip nuaidi švilpukas. Laikas baigėsi, bet varžybų rezultatas vis dar neaiškus.

Arena tokia nuščiuvusi, kad iš tiesų girdžiu, kaip kamuolys paliečia lanką.

Svegas sugriebia mano koją. Ponas „Marvel“ superžvaigždė užsimoja raumeningu tricepsu ties mano krūtine, kai nekantraudamas išskečia rankas. Kamuolys trinkteli į lanką pirmą, antrą, tada trečią kartą, tarsi šis negyvas objektas erzintų minią prieš nusprendamas, kas gyvens, o kas mirs.

Vis dar stebiu Dičkį T.

Kamuoliui nusiritus nuo lanko ir krentant ant žemės — neabejotinai nepataikyta, — „Mėlynojo velnio“ sekcija arenoje pratrūksta. Periferiniu matymu pastebiu, kaip ant Pietų Karolinos universiteto suolelio visi susmunka. Žodis „prisilėgti“ man nekelia jokių emocijų — tai keistas žodis, — bet jis čia tinkamas. Fanai susmunka ir atrodo prislėgti. Keli krenta ant kelių sukrėsti ir ašarodami, kai pamažu suvokia pralaimėjimo realybę.

Bet tiktai ne Dičkis T.

„Marvel“ superžvaigždė savo dailiu veidu įsikniaubia į delnus. Svegededis mane apkabina.

— Nugalėjome, Vinai! — šaukia Svegas. Tada persigalvojęs: — O gal turėčiau sakyti — laimėjome*, Vinai!

Susiraukęs žiūriu į jį. Mano nepritarimas byloja, kad tikiuosi geresnių pokštų.

— Taip, tu teisus, — taria Svegas.

* Win (angl.) — laimėti. (Čia ir toliau — vertėjos pastabos.)

Vos jį girdžiu. Gaudesys pernelyg kurtinantis. Jis pasi-
lenkia arčiau.

— Mano vakarėlis nuneš stogą!

Jis nuskuba ir prisijungia prie švenčiančiųjų. Minia už-
plūsta aikštę, džiūgaudama, linksmindamasi. Ji praryja Sve-
gą iš mano akiračio. Keli praeidami pliaukšteli man per nuga-
rą. Ragina prisidėti, bet aš atsisakau.

Vėl ieškau Tedžio Lajonso, bet jis dingęs.

Vis dėlto neilgam.

Po dviejų valandų vėl pamatau Tedį Lajonsą. Jis išdidžiai
žingsniuoja manęs link.

Štai mano dilema.

Ketinu, taip sakant, sužaloti Dičkį T. Kito kelio nėra. Dar
nesu tikras, kokių būdu, bet jo fizinė sveikata rimtai nukentės.

Bet tai ne mano dilema.

Mano dilema — klausimas „kaip“.

Ne, nebijau, kad būsiu pričiuptas. Ši dalis buvo apgal-
vota. Dičkis T gavo kvietimą į Svegdedžio dūzges. Jis mano,
kad įeina pro VIP įėjimą. Netiesa. Iš tiesų čia net ne vakarė-
lio vieta. Garsi muzika trenkia iš koridoriaus galo, bet tai tik
apgaulė.

Šiame sandėlyje esame tik mudu, Dičkis T ir aš.

Mūviu pirštines. Su savimi turiu ginklą — visada jį turiu,
bet ginklo neprireiks.

Dičkis T artėja prie manęs, tad grįžkime prie mano di-
lemos: ar trenkti jam be perspėjimo, ar suteikti, kaip sakoma,
lygų šansą?

Kalbu ne apie moralę, garbingą elgesį ar ką nors pana-
šaus. Man visai nerūpi, kaip tokį elgesį pavadintų didžioji

dauguma. Gyvenime esu patekęs į ne vieną nemalonią padėtį. Kai iš tiesų kaunatės, taisyklės greitai tampa niekinėmis. Kąsk, spirk, svaidykis smėliu, naudokis ginklu, ko tik prireiks. Tikros kovos vyksta dėl išgyvenimo. Nebūna apdovanojimų ar pagyrų už sąžiningumą. Yra nugalėtojas. Yra pralaimėtojas. Pabaiga. Nesvarbu, ar „sukčiauji“.

Trumpai tariant, man nekyla dvejonų paprasčiausiai vožti šiai pasibjaurėtinai būtybei, kai ji nepasirengusi. Man nebaisu — vėlgi, liaudiškai tariant, — pasirinkti lengviausiąėjimą. Iš tikrųjų, mano planas visą laiką toks ir buvo: užpulti ją nepasiruošusį. Pasinaudoti lazda, peiliu arba šautuvo galu. Reikalą užbaigti.

Tad kodėl dabar iškyła dilema?

Nes nemanau, kad šiuo atveju pakaks tik sulaužyti kaulus. Noriu palaužti ir jo dvasią. Jei stipruolis Dičkis T pralaimėtų neva lygią kovą man, tokiam menkučiui ir senstelėjusiam — esu senesnis, daug smulkesnis, daug gražesnis (tai tiesa), tikra vizualinė žodžio „bejėgis“ išraiška, — jam tai būtų pažeminimas.

Noriu, kad Dičkis T tai patirtų.

Jis vos keli žingsniai nuo manęs. Apsisprendžiu ir žengiu artyn, užkirsdamas jam kelią. Dičkis T sustoja ir susiraukia. Akimirką žiūri į mane. Aš nusišypsau. Jis irgi nusišypso.

— Pažįstu tave, — sako jis.

— Nejaugi.

— Šįvakar buvai varžybose. Sėdėjai šalia aikštelės.

— Kaltas, — atsakau.

Jis ištiesia man savo milžinišką delną paspausti.

— Tedis Lajonsas. Visi mane vadina Dičkium T.

Rankos nepaspaudžiu. Spoksau, tarsi ji būtų pliumptelėjusi iš šuns išangės. Dičkis T laukia sekundę, stovi sustingęs,

tada patraukia delną atgal tarsi mažas vaikas, kuriam reikia paguodos.

Aš vėl nusišypsau. Jis atsikrenkščia.

— Atleisk, tačiau... — pradeda jis.

— Ne, neatleisiu.

— Ką?

— Tu truputėlį lėtas, Tedi, — atsidūstu. — Ne, aš tau neatleisiu. Tau nėra jokių pateisinimų. Ar dabar supranti?

Jo veidas pamažu vėl įgauna niūrią išraišką.

— Tau kažkas nepatinka?

— Hmm. Kaip tau atsikirsti?

— Ką?

— Galėčiau sakyti: „Ne, čia TAU kažkas nepatinka.“ Arba: „Man? Man viskas kuo puikiausiai!“ — ką nors panašaus, bet iš tiesų nė viena iš tokių šmaikščių replikų manęs netraukia.

Dičkis T atrodo suglumęs. Viena jo dalis nori mane tiesiog nustumti į šoną. Kita prisimena, kad sėdėjau įžymybių ložėje, todėl galiu būti svarbus asmuo.

— Ee, — taria Dičkis T, — dabar einu į vakarėlį.

— Ne, neini.

— Atsiprašau?

— Čia nėra jokio vakarėlio.

— Kai sakai, kad nėra jokio vakarėlio...

— Vakarelis vyksta už dviejų kvartalų, — atsakau.

Dideliais delnais jis įsiremia į klubus. Trenerio poza.

— Kas, po velnių, vyksta?

— Pasirūpinau, kad tau atsiųstų klaidingą adresą. Muzika? Apgaulė. Apsauginis, įleidęs tave pro VIP įėjimą? Jis dirba man ir išnyko vos tau įėjus pro tas duris.

Dičkis T du kartus sumirksi. Tada žengia artyn. Nepasitraukiu atgal nė per centimetrą.

- Kas vyksta? — paklausia.
 — Išspardysiu tau subinę, Tedi.
 O, kaip dabar išsiplečia jo šypsena.
 — Tu?

Jo krūtinė maždaug tokio dydžio kaip skvošo aikštės priekinė siena. Dabar jis prisiartina ir stebeilydamasis grėsmingai palinksta virš manęs — šis stambus, galingas, saviimi pasitikintis vyras, kuriam dėl savo dydžio niekada nėra tekę grumtis ar išvis gauti iššūkį. Tai neprofesionalus ėjimas, geriausias, kokį Dičkis T turi, — užspeisti priešininką savo mase ir stebėti, kaip jis susigūžia.

Aš, žinoma, nesusigūžiu. Išriečiu kaklą ir atremiu jo žvilgsnį. Ir dabar, pirmą kartą, matau, kaip jo veidą aptemdo dvejonė.

Nieko nelaukiu.

Mane taip užspeisti buvo klaida. Mano pirmasis ėjimas greitas ir lengvas. Suglaudžiu visus penkis savo dešinės rankos pirštų galus, suformuodamas kažką panašaus į strėlės smaigalį, ir staigiai duriu jam į gerklę. Pasigirsta gargaliavimas. Tuo pat metu iš apačios spiriu į šoną, savo pėdos keltimi pataikydamas tiesiai į jo dešinį kelį, kuriam, kaip žinau iš savo tyrimo, buvo atliktos dvi priekinio kryžminio raiščio operacijos.

Išgirstu trakstelėjimą.

Dičkis T krenta žemyn it ažuolas.

Pakeliu koją ir stipriai trenkiu kulnu.

Jis rikteli.

Trenkiu vėl.

Jis rikteli.

Trenkiu vėl.

Tyla.

Nevarginsiu jūsų pasakodamas, kas buvo toliau.

Po dvidešimties minučių atvykstu į Svegededžio vakarėlį. Apsauga mosteli į kambarį patalpos gale. Čia patekti gali tik trys žmonių tipai: gražios moterys, įžymūs veidai ir storos piniginės.

Mes linksminamės iki penktos ryto. Tuomet juodas limuzinas mudu su Svegededžiu nuveža į oro uostą. Privatus lėktuvas jau pripildytas degalų ir pasirengęs pakilti.

Svegas miega per visą skrydį į Niujorką. Aš nusiprausiu po dušu, — taip, mano lėktuve yra dušas, — nusiskutu ir persirengiu pilką eglutės rašto „Kiton K50“ verslo kostiumą.

Kai nusileidžiame, mūsų laukia du juodi limuzinai. Atsišveikindamas Svegas mane įtraukia į kažkokį sudėtingą rankų paspaudimo ir apsikabinimo ritualą. Vienu iš limuzinų jis keliauja į savo namą Alpaine. Kitu aš keliauju tiesiai į savo biurą keturiasdešimt aštuonių aukštų dangoraižyje miesto centre, Parko aveniu. Lokhorno pastatas mano šeimai priklauso nuo jo pastatymo 1967 metais.

Kildamas aukštyn liftu sustoju ketvirtame aukšte. Čia anksčiau buvo sporto agentūra, kurią valdė mano artimiausias draugas, bet jis ją prieš kelerius metus uždarė. Tuomet biuras tuščias laukė per ilgai, nes viltis miršta paskutinė. Bu-vau tikras — mano draugas persigalvos ir sugrįš.

Jis negrįžo. Tad judame į priekį.

Naujieji nuomininkai — „Fišer ir Frydman“, besireklamuojantys kaip Nukentėjusiųjų teisių gynimo advokatų kon-tora. Jų tinklalapis, kuris mane ir papirko, kiek konkretesnis:

Mes padėsime jums pričiupti smurtautojus,
persekiotojus, niekšus, akiplėšas,
iškrypėlius ir psichopatus tiesiai už kiaušių.

Neįmanoma atsispirti. Kaip ir sporto agentūros, kuri anksčiau nuomojosi šią erdvę, atveju, esu šios įmonės tylus partneris ir investuotojas.

Pabeldžiu į duris. Seidei Fišer tarus „Įeikite“, atidarau jas ir įkišu galvą vidun.

— Užsiėmusi? — paklausiu.

— Pats sociopatų sezonas, — atsako Seidė, nepakeldama akių nuo kompiuterio.

Ji, žinoma, teisi. Dėl to ir investavau. Man patinka jų darbas, atstovavimas engiamiesiems ir mušamiesiems, bet taip pat manau, kad savimi nepasitikintys ir smurtaujantys vyrai (beveik visada tai būna vyrai) yra sparčiai auganti rūšis.

Seidė galiausiai žvilgteli į mano pusę.

— Maniau, kad buvai varžybose Indianapolyje?

— Buvau.

— Ak, tiksliai, tavo privatus lėktuvas. Kartais pamirštu, koks esi turtingas.

— Ne, nepamiršti.

— Tiesa. Tai kas naujo?

Seidė dėvi karštos bibliotekininkės akinius ir rožinį kelnų kostiumėlį, glaudžiai aptempiantį ir atvirą. Man ji paaiškino, kad taip daro specialiai. Kai Seidė pradėjo atstovauti moterims, prie kurių buvo seksualiai priekabaujama ir prieš jas smurtaujama, jai buvo liepta rengtis konservatyviai, dėvėti beformius, pilkus ir todėl „nekaltus“ apdarus, o tai Seidei labiau priminė smurtą patyrusiųjų kaltinimą.

Jos atsakas? Elgtis priešingai.

Nesu tikras, kaip pradėti kalbą, tad tiesiog tariu:

— Girdėjau, kad viena tavo klienčių ligoninėje.

Tai patraukia jos dėmesį.

— Kaip manai, ar derėtų jai ką nors nusiųsti? — paklausiu.

— Pavyzdžiui, ką, Vinai?

— Gėlių, saldainių...

— Ji intensyviosios terapijos skyriuje.

— Pliušinį žaislą. Balionų.

— Balionų?

— Tiesiog ką nors, kad žinotų, jog apie ją galvojame.

Seidės akys sugrįžta prie kompiuterio ekrano.

— Vienintelis dalykas, kurio mūsų klientė nori, yra tai, ko mes, atrodo, negalime jai suteikti: teisingumo.

Atveriu burną norėdamas ką nors pasakyti, vis dėlto nutyliu, pasirinkdamas diskretiškumą ir išmintį, o ne patogumą ir pasipuikavimą. Pasisukdamas išeiti pastebiu du žmones — moterį ir vyrą, — tikslingai einančius mano pusėn.

— Vinzoras Hornas Lokvudas? — ištaria moteris.

Dar prieš jiems išsitraukiant savo ženklelius, žinau, kad jie iš policijos.

Seidė tą taip pat supranta. Ji automatiškai atsistoja ir pajuda link manęs. Aš, žinoma, turiu daugybę advokatų, bet jais naudojuosi verslo klausimais. Spręsti asmeninius reikalus visada padėdavo mano geriausias draugas, sporto agentas advokatas, kuris anksčiau dirbo šioje kontoroje, nes juo visiškai pasitikėjau. Dabar, kai jis pasitraukęs į užkulius, panašu, kad Seidė intuityviai perėmė šį vaidmenį.

— Vinzoras Hornas Lokvudas? — pakartoja moteris.

Tai mano vardas. Jei kalbėsime visiškai formaliai, mano visas vardas — Vinzoras Hornas Lokvudas Trečiasis. Mano turtai, kaip suponuoja vardas, yra paveldėti, taip ir atrodau, sveikai rausvo veido, šviesių, jau žilstančių plaukų, subtilių aristokratiškų bruožų, kažkuo didingos laikysenos. Neslepiu, kas esu. Nežinau, ar pavyktų.

Svarstau, kaip susimoviau su Dičkiu T? Aš gabus. Labai gabus. Bet nesu neklystantis.

Tai kur padariau klaidą?

Seidė jau beveik šalia manęs. Laukiu. Užuoat atsakęs pats, leidžiu jai tarti:

— Kas teiraujasi?

— Aš specialioji agentė Karen Jang iš FTB, — atsako moteris.

Jang juodaodė. Ji dėvi oksfordo stiliaus mėlyną susegamą palaidinę po aptemptu konjako spalvos odiniu švarku. Kaip federalinė agentė apsirengusi labai madingai.

— O čia mano partneris, specialusis agentas Chorché Lopesas.

Lopesas labiau primena tipinį FTB pareigūną. Jo kostiumas šlapio asfalto spalvos, kaklaraištis — niūrios ir purvinos raudonos.

Jiedu parodo savo ženklelius.

— Kokiu reikalu? — paklausia Seidė.

— Norėtume pasikalbėti su ponu Lokvudu.

— Tiek supratau, — šiek tiek kandžiai atsako Seidė. —

Apie ką?

Jang nusišypso ir įsideda ženklelį atgal į kišenę.

— Apie žmogžudystę.

2 skyrius

Atsiduriame šiokioje tokioje aklavietėje. Jang ir Lopesas nori kažkur mane nusivežti, bet išsamiau nepaaiškina. Seidė to nenori nė girdėti. Galiausiai įsiterpiu aš ir šiaip ne taip susitariame. Eisiu su jais. Nebūsiu apklausiamas ar tardomas be advokato.

Seidei, kuri yra išmintingesnė nei pridera būnant trisdešimties, tai nepatinka. Ji pasiveda mane į šoną ir sako:

— Jie tave apklaus bet kuriuo atveju.

— Suprantu. Tai nėra pirmas mano susidūrimas su teisėsauga.

Ir ne antras, trečias ar... Tačiau Seidei to nereikia žinoti. Nenoriu toliau lūkuriuoti ar pašonėje turėti advokatą dėl trijų priežasčių: pirma, Seidei reikia pasirodyti teismo posėdyje, todėl negaliu jos užlaikyti. Antra, jei tai susiję su Tedžiu Lajonsu-Dičkiu T, būtų geriau, jei Seidė nesužinotų apie jį taip netikėtai dėl savaimės suprantamų priežasčių. Trečia, ši žmogžudystė sužadino mano smalsumą ir jaučiu antgamtiškai perdėtą pasitikėjimą savimi. Paduokite mane į teismą.

Sėdę į automobilį, keliaujame į šiaurę nuo miesto centro. Lopesas vairuoja, Jang sėdi greta. Aš įsitaisęs ant galinės sėdynės. Gana keista, tačiau nerimas nuo jų sklinda beveik apčiuopiamomis bangomis. Jie abu stengiasi būti profesionalūs — ir yra, — bet juntu paslėptą keistą nuotaiką. Ši žmog-

žudystė kažkuo kitokia, kažkuo neįprasta. Agentai bando tą nuslėpti, bet jų susijaudinimas kaip feromonas, kurio negaliu neužuosti.

Lopesas ir Jang pradeda įprastiniu tylėjimu. Teorija gana paprasta: daugelis žmonių nekenčia tylos ir padarys bet ką, kad ją nutrauktų, netgi pasakys ką nors inkriminuojančio.

Aš beveik išsiveidžiu, kad jie man taiko šią taktiką.

Žinoma, nepasiduodu. Įsitaisau galinėje sėdynėje, sude-
du rankas stogeliu ir spoksau pro automobilio langą, tarsi bū-
čiau turistas, pirmą kartą besilankantis dideliame nedorame
mieste.

Galiausiai Jang taria:

— Mes apie jus žinome.

Siekteliu į savo švarko kišenę ir spusteliu telefoną. Po-
kalbis dabar įrašinėjamas. Jei vienas iš mano naujųjų FTB
draugų suprastų, kad įrašinėju, ir nuspręstų įrašą ištrinti ar
sulaužyti telefoną, jis nukelias tiesiai į debesiją.

Esu daugiau nei pasiruošęs.

Jang atsisuka į mane.

— Sakau, kad apie jus žinome.

Aš tyliu.

— Esate atlikęs darbėlių Biurui, — sako ji.

Nustembu, kad jie žino apie mano ryšį su Federaliniu ty-
rimų biuru, bet to neparodau. Dirbau FTB vos baigęs Diuko
universitetą, tačiau šis darbas buvo itin slaptas. Pats faktas, kad
kažkas jiems papasakojo — turėjo būti kažkas iš viršaus, —
man praneša, jog ši žmogžudystė neįprasta.

— Girdėjau, esate talentingas, — sako Lopesas, pagau-
damas mano žvilgsnį užpakalinio vaizdo veidrodyje.

Greitai perėjome nuo tylos prie pagyrų. Vis tiek jiems
nieko neatskleidžiu.

Privažiuojame Centrinio parko Vakarų gatvę, mano namų gatvę. Dabar panašu, kad lieka maža tikimybė, jog ši žmogžudystė susijusi su Dičkiumi T. Visų pirma, žinau, kad Dičkis T gyvas, nors ir sužalotas. Antra, jei federalai norėtų užduoti man su tuo susijusių klausimų, būtume pakeliui į miesto centre esančią jų būstinę, Federalinė aikštė 26; užuot vykę ten, keliaujame priešinga kryptimi, link mano asmeninio būsto Dakotos gyvenamojo namo butų komplekse, Centrinio parko Vakarų ir Septyniasdešimt antrosios gatvių sankirtoje.

Šį faktą apsvarstau. Dabar gyvenu vienas, tad negali būti, kad auka yra mylimoji. Galbūt teismas išdavė kratos orderį mano būstui ir jame rasta kas nors inkriminuojančio, todėl norima mane užklupti netikėtai, bet atrodo mažai tikėtina. Vienas iš Dakotos durininkų apie tokį įsibrovimą būtų perspėjęs. Telefone būtų suskambėjusi viena iš paslėptų signalizacijų. Be to, nesu toks lengvabūdis, kad palikčiau su manimi susijusių įkalčių, kuriuos teisėsauga galėtų rasti.

Mano nuostabai, Lopesas pravažiuoja Dakotą nesustodamas. Toliau judame į miesto šiaurę. Už šešių kvartalų, pasiekus Gamtos istorijos muziejų, pastebiu du Niujorko policijos departamento automobilius, pastatytus priešais Beresfordą, kitą gerbiamą prieškarinį butų kompleksą Aštuoniasdešimt pirmojoje gatvėje.

Dabar Lopesas mane tyrinėja užpakalinio vaizdo veidrodėlyje. Pasižiūriu į jį ir suraukiu antakius.

Beresfordo durininkai dėvi uniformas, kurios tikriausiai įkvėptos vėlyvo aštuntojo dešimtmečio sovietų generolų. Kai Lopesas sustoja, Jang atsisuka į mane ir sako:

— Ar pažįstate ką nors šiame pastate?

Mano atsakymas — šypsena ir tylą.

Ji papurto galvą.

— Gerai, eime.

Lopesas man iš dešinės, Jang iš kairės, tiesiai per marmurinę fojė jie palydi mane į jau laukiantį medžiu apmuštą liftą. Kai Jang paspaudžia viršutinio aukšto mygtuką, suvokiu, kad kylame į „praretintą orą“ — perkeltine, tiesiogine ir labiausiai pinigine prasme. Vienam iš mano darbuotojų, „Lokhorno vertybinių popierių“ viceprezidentui, priklauso klasikinis šešių kambarių butas su ribotu vaizdu į parką ketvirtame Beresfordo aukšte. Už jį jis sumokėjo daugiau kaip penkis milijonus dolerių.

Jang pasisuka į mane ir klausia:

— Ar numanote, kur keliamume?

— Aukštyn? — atsakau.

— Šmaikštu.

Droviai sumirksiu.

— Į viršutinį aukštą, — sako ji. — Esate ten lankęsis anksčiau?

— Nemanau.

— Ar žinote, kas ten gyvena?

— Nemanau.

— Galvojau, kad jūs, turtingi vyrukai, visi pažįstate vienas kitą.

— Mąstyti stereotipais ydinga, — tariu.

— Tačiau esate lankęsis šiame pastate anksčiau, tiesa?

Prieš man pasirenkant neatsakyti į klausimą, dzingtelėdamos atsiveria lifto durys. Maniau, kad pateksime į milžinišką butą — liftai dažnai atsiveria tiesiai į prabangius apartamentus viršutiniuose aukštuose, bet atsiduriame tamsiame koridoriuje. Sienos apmuštos sunkiu kaštono spalvos audiniu. Dešinėje atviros durys veda link kaltinės geležies sraigti-

nių laiptų. Lopesas ima kopti pirmas. Jang duoda ženklą sekti jam iš paskos. Taip ir padarau.

Visur aplinkui šlamštas.

Beveik dviejų metrų aukščio senų žurnalų, laikraščių ir knygų krūvos išrikiuotos abiejose laiptų pusėse. Net ir eidami vienas paskui kitą — pastebiu 1998 metų *Time* žurnalo numerį — vis tiek privalome pasisukti šonu, kad praspūstume pro tokį siaurą tarpą.

Dvokas dusinantis.

Posakis jau tapęs kliše, tačiau jis pagrįstas: niekas taip nesmirda, kaip yrantis žmogaus kūnas. Jang ir Lopesas užsidendia nosis ir burnas. Aš ne.

Beresforde yra keturi bokšteliai, po vieną ant kiekvieno rūmų kampo. Pasiikiame šiaurės rytuose esančiojo laiptų aikštelę. Kad ir kas čia, viršutiniame vieno prestižiškiausių pastatų Manhatane aukšte, gyventų (ar, turbūt tiksliau sakyti, gyveno), buvo visiškai kaupikas. Vos galime pajudėti. Netvarką peržiūrėti ir pro ją prasibrauti bando keturi kriminalistai, vilkintys specialiais kostiumais su dušo kepurėlėmis.

Maišas su kūnu jau užsegtas. Stebiuosi, kad jo dar neišnešė, tačiau čia keista viskas.

Vis dar nenučiuokiu, kodėl čia esu.

Jang parodo man vyro nuotrauką. Jis, kaip įtariu, yra mirusysis — akys užmerktos, ant kūno iki smakro užtraukta balta paklodė. Tai vyresnio amžiaus vyras pilkšvai balta oda. Drįščiau teigti, kad jam kiek per septyniasdešimt. Pakaušis plikas, apsuptas žilų plaukų žiedo, kuris peraugęs ties ausimis. Barzda didelė, tanki, garbanota ir purvinai balta, todėl panaši į pasmakrėje boluojančią avį.

— Ar pažįstate jį? — klausia Jang.

Pasirenku sakyti tiesą.

— Ne.

Grąžinu nuotrauką.

— Kas jis? — teiraujuosi.

— Auka.

— Taip, tiek supratau, ačiū. Turiu galvoje jo vardą.

Agentai susižvalgo.

— Nežinome.

— Ar klausėte savininko?

— Manome, kad jis ir yra savininkas, — atsako Jang.

Laukiu.

— Šį butą bokštelyje beveik prieš trisdešimt metų įsigijo viena ribotos atsakomybės bendrovė, besinaudojanti neatsekama fiktyvia bendrove.

Neatsekama. Visa tai pernelyg gerai atpažįstu. Pats dažnai naudoju panašius finansinius įrankius, ne tam, kad išvengčiau mokesčių, nors tai dažnai ir yra papildomas plusas. Mano atveju, — panašu, kad ir mūsų velionio kaupiko atveju, — tokie veiksmai labiau susiję su anonimiškumu.

— Jokių asmens dokumentų? — paklausiu.

— Dar neradome.

— Pastato darbuotojai...

— Jis gyveno vienas. Siuntiniai buvo paliekami laiptų apačioje. Pastato aukštutiniuose koridoriuose nėra stebėjimo kamerų, arba, jei yra, jie to nepripažįsta. Bendrijos mokesčius laiku mokėjo ribotos atsakomybės bendrovė. Pasak durininkų, Atsiskyrėlis — taip jie jį vadino — buvo tikras vienišius. Jis išeidavo labai retai, o kai taip nutikdavo, apsi-vyniodavo veidą šaliku ir rinkdavosi slaptą išėjimą pro rūšį. Prižiūrėtojas jį rado tik šįryt, kai dvokas jau pradėjo sklisti aukštu žemyn.

— Ir niekas pastate nežino, kas jis toks?

— Kol kas ne, — atsako Jang, — bet mes vis dar einame per butus.

— Tad kyla akivaizdus klausimas, — sakau.

— Koks?

— Kodėl aš čia?

— Miegamasis.

Atrodo, kad Jang tikisi, jog atsakysiu. Aš neatsakau.

— Eikite su mumis.

Kai pasukame į dešinę, prieš akis atsiveria vaizdas į milžinišką Gamtos istorijos muziejaus planetariumą kitoje gatvės pusėje, o kairėje — į Centrinį parką visa savo didybe. Iš mano buto taip pat matomas gana pavydėtinas vaizdas į parką, tačiau Dakota tėra devynių aukštų, o dabar esame kažkur virš dvidešimto.

Mane nelengva nustebinti, bet kai įeinu į miegamąjį — kai pamatau, kodėl mane čia atsivedė, — sustoju. Nejudu. Tik žiūriu. Mane staiga įtraukia praeitis, tarsi vaizdas priešais būtų laiko portalas. Esu aštuonerių metų berniukas, įsmukęs į senelio svetainę Lokvudų rūmuose. Mano šeima ir artimieji vis dar sode. Dėviu juodą kostiumą ir stoviu vienas ant puošnaus parketo. Veiksmas vyksta dar prieš šeimos griūtį, galbūt, žvelgiant iš dabarties, tai ta akimirka, kai įvyksta pirmasis įtrūkis. Senelio laidotuvės. Ši svetainė, jo mėgstamiausias kambarys, buvo išpurkšta kažkokiu šleikščiu dezinfekciniu skysčiu, bet pažįstamas, guodžiantis senelio pypkės kvapas vis dar karaliauja. Mėgaujuosi juo. Ištiesiu dvejojančią ranką ir paliečiu jo mėgstamiausio krėslo odą, beveik tikėdamasis, kad jis joje materializuosis, kartu su savo megziniu, šlepetėmis, pypke ir visa kita. Galiausiai tas aštuonerių metų „aš“

sukaupia drąsą užsiropšti ir atsisėsti ant krėslo su atlošu. Tą padaręs, pažvelgiu aukštyn į sieną virš židinio, lygiai taip pat, kaip dažnai darydavo senelis.

Žinau, kad Jang ir Lopesas mane stebi ir laukia reakcijos.

— Iš pradžių, — sako Jang, — manėme, kad tai klastotė.

Aš toliau stebėjau, lygiai taip pat, kaip būdamas aštuonerių metų ir sėdėdamas tame odiniame krėsele.

— Todėl nutvėrėme meno kuratorių iš Metropolitanano kitoje parko pusėje, — tęsia Jang. Metropolitanu sutrumpintai vadina Metropolitanano meno muziejų. — Kad būtų visiškai užtikrinta, kuratorė norėtų nuimti jį nuo sienos ir atlikti keletą tyrimų, tačiau ji beveik įsitikinusi — tai originalas.

Kaupiko miegamasis, kitaip nei likęs bokštas, yra svaringas, švarus, santūrus, praktiškas. Lova prie sienos paklota. Nėra galvūgalio lentos. Naktinis stalėlis tuščias, išskyrus skaitymo akinius ir oda įrištą knygą. Dabar žinau, kodėl mane čia atsivedė — kad pamatyčiau vienintelį ant sienos kabantį dalyką.

Aliejinį paveikslą, paprasčiausiai pavadintą „Mergina prie pianino“, nutapytą Jano Vermerio.

Taip, tas Vermeris. Taip, tas paveikslas.

Šis šedevras, kaip ir daugelis tik iš trisdešimt keturių egzistuojančių Vermerio paveikslų, yra mažas, keturiasdešimt penkių centimetrų aukščio ir keturiasdešimties centimetrų pločio, tačiau jo paprastume ir grožyje slypi nepaneigiama jėga. Ši „Mergina“, mano prosenelio pirқта beveik prieš šimtą metų, kabėjo Lokvudų rūmų svetainėje. Daugiau nei prieš dvidešimt metų mano šeima paveikslą, šiandienos standartais vertinamą daugiau nei 200 milijonų dolerių, kartu su vieninteliu kitu šedevru, kuris mums priklausė, — Pikaso „Skaitytoju“, paskolino Lokvudų galerijai Haverfordo koledžo įkūrėjų

rūmuose. Galbūt skaitėte apie naktinį įsilaužimą. Bėgant metams nuolat pasigirsdavo melagingų pranešimų apie pastebėtus abu šedevrus, paskutinis toks kartas — Vermerio paveikslas matytas jachtoje, kuri priklauso princui iš Artimųjų Rytų. Nė vienas iš šių pranešimų (o keletą aš patikrinau asmeniškai) nepasitvirtino. Kai kas manė, kad vagystę įvykdė tas pats nusikaltėlių sindikatas, kuris iš Izabelos Stiuart Gardner muziejaus Bostone pavogė trylika meno kūrinių, tarp kurių Rembranto, Manė, Dega ir, taip, vienas Vermerio darbas.

Nė vienas iš šių pavogtų kūrinių nebuvo rastas.

Iki šiandien.

— Ar kyla kokių minčių? — klausia Jang.

Pasirūpinau, kad senelio svetainėje būtų pakabinti du tušti rėmai — taip pagerbiau tai, kas prarasta, ir pažadėjau, kad jo šedevrai vieną dieną bus sugrąžinti.

Dabar tas pažadas, panašu, bus bent jau pusiau išpildytas.

— Pikaso paveikslas? — klausiu.

— Jokio ženklų, — sako Jang, — bet, kaip matote, dar daug ką turime peržiūrėti.

Pikaso kūriny s daug didesnis — daugiau kaip pusantro metro aukščio ir daugiau nei metro pločio. Jei jis čia būtų, labai tikėtina, jau būtų buvęs rastas.

— Gal norite dar ką nors pasakyti? — klausia Jang.

Mosteliu į sieną.

— Kada galėsiu parsigabenti jį namo?

— Tai užtruks. Žinote, kaip viskas veikia.

— Niujorko universitete pažįstu garsų meno kūrinių kuratorių ir restauratorių. Jo vardas — Pjeras Emanuelis Klio. Norėčiau, kad jis pasirūpintų kūriniu.

— Turime savų žmonių.

— Ne, specialioji agente, neturite. Tiesą sakant, kaip patys pripažinote, šį ryt nutvėrėte atsitiktinį žmogų Metropolitanane...

— Vargu ar atsitiktinį...

— Prašau visai nedaug, — tęsiu. — Mano siūlomas žmogus gali patikrinti autentiškumą, pasirūpinti šedevrais ir, jei būtina, juos restauruoti taip, kaip sugebėtų vos keli pasaulyje.

— Galėsime apsvarstyti pasiūlymą, — sako Jang, bandydama užbaigti šią temą. — Ar dar ką nors pridursite?

— Auka buvo pasmaugta ar jam perrėžta gerklė?

Jie darskart susižvalgo. Tada Lopesas atsikrenkščia ir sako:

— Kaipgi jūs?..

— Jo kaklą dengė paklodė, — sakau. — Nuotraukoje, kurią parodėte. Taip padaryta, spėju, siekiant paslėpti traumą.

— Nesigilinkime į tai, gerai? — sako Jang.

— Ar žinote mirties laiką? — paklausiu.

— Nesigilinkime ir į šitai.

Trumpesnė versija: aš įtariamasis.

Nesu tikras kodėl. Jei tai būčiau padaręs aš, tikrai būčiau pasiėmęs paveikslą. O gal ne. Galbūt esu užtektinai sumanus, kad jį nužudęs palikčiau paveikslą, šis būtų surastas ir grąžintas mano šeimai.

— Ar turite kokių kitų minčių, kurios galėtų mums padėti? — paklausia Jang.

Nesirūpinu dėstyti akivaizdaus spėjimo: atsiskyrėlis buvo meno vagis. Didžiąją dalį to, ką pasiglemždavo, parduo-davo už grynuosius pinigus, pelną naudojo savo tapatybei paslėpti, anoniminei fiktyviai bendrovei įkurti, butui nusipirkti. Dėl kažkokios priežasties — labiausiai tikėtina, kad jam jis labai patiko arba buvo pernelyg pavojinga juo atsikratyti — Vermerio paveikslą pasiliko sau.

— Taigi, — tęsia Jang, — anksčiau čia nesate lankęsis, tiesa? Jos tonas pernelyg atsainus.

— Pone Lokvudai?

Įdomu. Jie akivaizdžiai tiki turį įrodymų, kad esu buvęs šiame bokštelyje. Nesu. Taip pat akivaizdu, kad, pasirinkę neįprastą ėjimą ir mane atsivežę į žmogžudystės vietą, siekia sugluminti. Jei, laikydamiesi įprasto žmogžudystės tyrimo protokolo, būtų nusivedę mane į apklausų kambarį, būčiau budrus ir pasiruošęs gintis. Galėčiau pasikviesti advokatą.

Na tai ką, malonėkite pasakyti, jie mano turį prieš mane?

— Šeimos vardu esu dėkingas, kad Vermerio paveikslas rastas. Tikiuosi, tai paspartins ir Pikaso kūrinio atgavimą. Dabar esu pasiruošęs grįžti į savo biurą.

Jang ir Lopesui tai nepatinka. Jang žvilgteli į Lopesą ir jam linkteli. Lopesas prasispraudžia į kitą kambarį.

— Luktelkite, — taria Jang.

Iš savo segtuvo ji ištraukia dar vieną nuotrauką. Kai parodo ją man, dar kartą sutrinku.

— Ar atpažįstate jį, pone Lokvudai?

Mėgindamas laimėti laiko, sakau:

— Vadinkite mane Vinu.

— Ar atpažįstate jį, Vinai?

— Žinote, kad taip.

— Tai jūsų šeimos herbas, tiesa?

— Taip, tai jis.

— Akivaizdu, kad aukos butui peržiūrėti mums prireiks daug laiko, — tęsia Jang.

— Taip sakėte.

— Bet šio miegamojo spintoje radome vieną daiktą, — Jang nusišypso. Jos šypsena, pastebiu, graži. — Tik vieną. Laukiu.

Lopesas sugrįžta į kambarį. Už jo einantis nusikaltimo vietos tyrėjas neša aligatoriaus odos lagaminą su poliruoto metalo detalėmis. Atpažįstu šį daiktą, bet negaliu tuo patikėti. Nesuvokiama.

— Ar atpažįstate lagaminą? — klausia Jang.

— O turėčiau?

Bet, žinoma, taip. Prieš daug metų teta Plam užsakė pagaminti po vieną kiekvienam vyriškosios lyties šeimos nariui. Jie visi papuošti šeimos herbu ir mūsų inicialais. Kai teta jį padovanojo — tuomet man buvo keturiolika, — labai stengiausi neparodyti nepritarimo. Išlaidos ir prabanga manęs neerzina. Mane erzina prastas skonis ir švaistūniškumas.

— Ant lagamino jūsų inicialai.

Kriminalistas paverčia lagaminą taip, kad matyčiau nesukoningą ir įmantrią monogramą:

VHL3

— Tai jūs, taip? VHL3 — Vinzoras Hornas Lokvudas Trečiasis?

Nejudu, nekalbu, niekaip neišsiduodu. Bet nors ir nenoriu atrodyti pernelyg melodramatiškas, tai supurto mano pasaulio pamatus.

— Tad, pone Lokvudai, ar norite mums papasakoti, kodėl jūsų lagaminas yra čia?